

Lembit Uustulnd

avameri

NAERUKAJAKA
NUTT

mereromaan

7 VARRAK

I PEATÜKK

Juba teist päeva olid nad teel Las Palmase poole, kuid Jaan Rang polnud kordagi kajutist nägu näidanud. Esialgu pani Jaak selle kirglike „maalrite” süüks, kellest toibumiseks ja taastumiseks läheb vanemal mehel rohkem aega. Aga kui juba teine päev hakkas lõunasse veerema, päris Jaak ettesattunud pootsmanilt:

„Mani, kui ma poleks pompat* lahkumisel sillas näinud, võiks arvata, et unustasime mehe Luanda dokki. Tiksub juba teine päev, aga poliitloengust mitte kõssugi.” Laeva Hirm, tuntud ka nimega Draakon, kissitas silmi, vaatas ringi ja küsis sosinal:

„On's sool taast puudus?” Nähes, et kapten naljale ei reageeri, jätkas pootsman: „Ma pea soole ütlemata, et meite Poliitrangid oo haiged.” Jaagu nägu tõsines – oli seda nüüd siis tarvis, keskpaika merd ja tohtreid pole ka läheduses. Vastu ootusi ilmus Laeva Hirmu näole kaval naeratus, kui ta kaptenit rahustas: „Sa ää muretseg, haiguse nimi oo meretaud ehk merehaigus, küll ta varsti jalad alla võtab.”

„Merehaigus,” imestas Volmer ning vaatas nagu kontrollides silla illuminaatorist merele, kus polnud tuulekübetki, ainult vana ja lauge, üle terve Atlandi ookeani veniv lainejõmm kiigutas hellitavalt laeva. „Millest siis? Meri on kui laud, põrutame nagu järve peal,” ei suutnud Jaak mõista. Pootsman nihutas lätu kuklasse:

„A vaada, kapteni-saks, mõnele kohe äi sobi vee nägemine. Meite külas oli ka söuke mees, Peetri Juhan, nii kut vett nägi, kukkus kohe öökima ja puristama. Kui aga viinapudeli lauale panid, põlnud änam häda miskit.”

---

* Ka pompoliit – venekeelne lühend kapteni esimese abi kohta poliitalal. *Siin ja edaspidi autori seletused.*

„Ah, pootsman, mis sa ajad. Tahad öelda, et peaksime pompat viinaga ravima hakkama?” Volmer raputas uskumatult pead. Mani võttis lätu peast ja sügas mõtlikul ilmel kukalt:

„Tont seda teab, sellega võib minna nii ja teise korra jälle naa.”

„Kuule, pootsman, su jutt on ka õige imelik,” imestas kapten. Mani tõmbas lätu pähe tagasi ja vedas silmad kissi.

„Vaada, mõned aastad tagasi saadeti meited Hersoni uut laiva vastu võtma. See oli siis, kui mool meite koloosi kaadriosakonnaga veiksed arusaamatused tekkisid ning tuli aasta Pärnu Kaluris redus olla.” Häbelikult vaatas pootsman maha, enne kui jätkas: „Noh, saadeti meiteid siis Pärnu Kaluri uut SRTMK-d vastu võtma. Vene keeles oli laiva nimi Metelitsa, mille pärnakatest luapoolikud kohe Meite Litsiks ristisid. Kogu üritus juhtus just nende suurte revolvrühade aegu olama. Nagu sa isegid tead, siis oo nee pühad säääl kantis nõnda au sees, et sel ajal äi kasva rohi ka mette, mis siis veel töömeestest arvata, kes kadusid tehases mitmeks nädalaks. Pölnid ka meite kaptenil Vladimir Tornil muud tehja, kui lasi meeskonna nädalaks koju Eestisse. Jähime Vanaga kahekesi ning elasime Hersoni linna peaväljakul maailmatu uhkes hotellis, otse Lenini ausamba perse taga.” Siinkohal rabas Mani lätu jälle peast ja tegi käega ulja žesti. „Ausamba ette ehitati püüne, kust päält kõrged partei ja valitsuse asjapulgad pidid hakkama töörahva paraadi vastu võtma.” Laeva Hirm tõmbas lätu uuesti pähe tagasi. „Meitel oli üsna hea meel, sest toa aknad olid otse vastu väljakut ning kogu näitemängu oleksime saanud vahtida esimesest reast, aga tutkit ...” Siinkohal näitas pootsman trääsa. „Üks päe enne paraadi varusid tuppa kolm plekkmantlites meest ning kleepisid meite akna jõupaberilehtedega kindi. Meite küsimuse pääle, et milleks see hea oo, öeldi, et see pidi snaipritevastane meede olama. Ma püüdsi küll neile seletada, et me oleme lihtsad kalamehed, mitte Siberi karusnahakütid, kuid selle pääle vaadati moole sedati hallide silmadega otsa, vibutati näppu ja öeldi, et paberit puutuda äi

tohi – see võib lõppeda riigitoidul. Tulavad pärast paraadi ja võtavad ise maha.” Meenutades kissitas pootsman silmi. „Nõnda, omavahel öeldes, meitest need aknad kinni jähidgid, kui me kahe nädala pärast tehasest jalga lasksime.”

„Kuule, pootsman, sa pidid viina tervistavast mõjust rääkima,” katkes Volmeril kannatus.

„Ooda nüüd, sellest ma soole ju räägi,” rehmast Laeva Hirm käega. „Ää olg nii hädaline. Kapten Torn oli kohalike töömeeste käest kuulend, et „kääritatud arbuus” pidi sii kantis põhiline pidulaua ehe olama. Kuna kilo arbuusi maksis turul kolm kopikat, siis põlnd materiaalsed kulutused eriti suured. Tirisime ühe 5–6-kilose palli hotelli, vetsime noaga kupli maha ja sonkisime lusikaga sisu segamini pudruks. Põlnd me kumbki söukest rooga varem söönd ega teind, kogu õpetus oli saadud rohkem kuulujuttudest. Pudrule arbuusi sees valasime lisaks pudeli Valget Kurge, pool pudelit viina ja mingid šampuse ülejäägid ning nihutasime selle pommi aknalaua pääle kardina taha vädima.” Mõödunut meenutades pootsman muigas. „Sääl ta siis sügispäikse käes vindus, olime teise tükki unustand. Kui nee nahkmantlites poisid tulid aknaid kleepima, leidsime oma piduroa kardina tagant üles ja otsustasime suuri revolvripühi väärrikalt tähistada. Tõime granuleeritud teeklaasid välja ja panime esimese klõmaka ära.” Siinkohal vedas pootsmani nägu krimpsu, nagu oleks hammustanud sinepit koos sidruniga. Mees väristas õlgu ja raputas ägedalt pead. „Ma pea soole ütlema, et oli ikka vastiku maitsega sodi küll, aga kallist kraami äi saa ju lasta raisku minna. Ja siis läks lahti,” vehkis pootsman käega, nagu oleks saja meetri sprintereid teele lähetanud. „Püüdsime kapteniga kordamööda peldikus käia, aga vahepeal oli momente, kus tuli ukse vahel ka rüseleda – kõht oli ikka täitsa vikat. Ma ütleks, et nagu kümne numbri niit.” Pootsmani maalitud pilt pani Volmeri muigama, Mani ikka oskas. „Kujuta nüüd ise ette – väljakul, hotelli ees, marsivad juubeldavad

töörahvaste massid, mängib pasunamuusika, karjutakse loosungeid ja veetakse punaseid lippe ringi, meie aga ei saand kolm päeva toast väljagid. Peldiku ukse link püsis pidevalt kehasoe – üks tuli, teine läks ning kõigele krooniks olid aknad kinni kleebitud, värsket õhku põlnd kuskist vetta.” Mani laiutas käsi ja pungitas silmi. „Olime kut kalad kuival, sitahais tahtis ää tappa.” Jaak Volmer ei saanud pidama ja turtsatas.

„Tundub, Mani, et sa jäid ikka ellu,” torkas ta irooniliselt.

„Jähin, jähin,” noogutas bootsman, „kuid nädala aja jooksul äi julgend peldikust kaugemale kut sada meetrit minna, selle olaks suure valuga jõudend ää spurtida.” Mani sügas nina ja lisas: „Seepärast peab viinaraviga ikka edevaatlik olama.”

„Olgu-olgu, bootsman, lähme vaatame, kuidas Rangil lood on,” kutsus Volmer Laeva Hirmu käeviipega kaasa. Nad koputasid seitsmenda kajuti uksele. Vastuseks kostis nõrk hää, mis kutsus sisse. Avanud ukse, lõi ninna pahvak sumbunud ja oksehaisust õhku. Jaan Rang oli poolistukil patjade najal voodis. Põlved, millest ta kätega kinni hoidis, olid tõstetud kõrgele krõnksu kurgu alla ja mees ise soigus tasasel häälel. Koi ees põrandal oli ämber, mille Volmer kõrvale lükkas, kui voodiäärele istus. Rangi pilk oli vaevatud, põsed habemetüükas ja lohku vajunud, kui ta vesiste silmadega kaptenit vaatas.

„Meri ei ole minu jaoks,” ohkas ta kurvalt, „ma teadsin seda, aga amet ... Amet on selline, see kohustab.” Lause lõpp kadus pominasse, kui mees käega kobades voodi kõrvalt ämbrit otsis. Jaak nihutas ämbri Rangi käeulatusse, kuid kraaksuvatele helidele ja punnitamisele vaatamata ei tulnud vaese pompa seest enam midagi lagedale. Poolteist päeva oli teinud oma töö.

„Kuidas siis nii?” ei osanud Volmer midagi muud öelda. Ta tõusis voodiäärelt ja kruvis illuminaatori lahti, sest läpatanud õhku ei olnud enam võimalik hingata.

„Ärge, ärge tehke akent lahti,” kostis seljatagant ärev sosin, „lööb

laine sisse, uputab laeva ära.” Jaak pöördus ringi. Rang vehkis keelavalt käega. Ta silmad olid põletikuliselt punased ja ähmis.

„Mes laine, kus laine?” ühmas bootsman halvustavalt. „Meri oo sile kut laud. Kus korradi kohast sii laine peaks tulama?”

„Bootsman, mine oma toimetuste juurde,” kamandas Volmer ja saatis Laeva Hirmu käeviipega minema. Pigem on siin tegu psühholoogiliste põhjuste kui millegi muuga, mõtles ta endamisi.

„Kes roomama oo loodud, äi see lennata suuda,” pomises Mani ust enda järel rahulolematult kinni kõmatades.

„Jaan, kas sa püsti seista oled proovinud?” päris Jaak, hoides hääletooni neutraalsena, kõige vähem oli kannatajal praegu negatiivseid hinnanguid vaja. Pompoliit noogutas korra, siis raputas jälle pead ja pobises:

„Proovisin, aga pikali on ikka parem.”

„Jaan, siin pole muud, kui aja jalad alla ja lähme värsket õhu kätte,” kamandas kapten ja ulatas abistava käe. Jaan Rang taganes koiku kaugemasse nurka, ta silmis oli hirm ning mees raputas ägedalt pead.

„Las olla, las olla, küll ma siin ise kannatan tasakesi ära,” pomises ta silmi peites. Jaak Volmer kaalus võimalusi – ei olnud mõeldav, et pompat tuleks hakata vägisi mitme mehe toel koikust välja kiskuma ja tekki vedama, see oleks mehe niigi nõrgale autoriteedile veel viimase põõna pannud. Siin tuli talitada kavalamalt ning rõhuda Jaan Rangi kohusetundele ja kommunisti südametunnistusele. Volmer muigas endamisi. Ta poleks iial arvanud, et sellistest asjadest võiks tulu tõusta, kuid Rangi puhul võis see töötada. Kapten teeskles murelikkust, sügas lõuga ja arutles endamisi parajalt nii valjusti, et see ka pompa kõrvu ulatus:

„No ei tea, mis siis teha? Varsti oleme Las Palmases, aga meeste pole uusi eeskirju tutvustatud ja poliitkasvatustööst pole ka juttu olnud. Jõuame kaldale, hakatakse aru pärima.” Teeseldud segaduses vaatas kapten illuminaatorisse, millest paistis sinine päikesevalguses

sillerdav meri. Silmanurgast märkas Jaak pompat pisut lähemale nihkuvat.

„Kas te siis ise ei saa selle küsimusega tegelda?” päris Rang, palavikulistes silmades ärev läige.

„Mis nüüd mina,” laiutas Jaak käsi ja pöördus Rangi vaatama, kes igaks juhuks jälle kaugemale nihkus. „Mina pole kaldalt vastavaid juhiseid saanud, pealegi ei ole ma isegi parteilane. Kuidas mina seda kommunistlikku kasvatustööd teha saaksin?” Ta raputas eitavalt pead. „Pompoliidid on need isikud, kes selleks merele saadetaksegi.” Kõike seda Rang teadis ning oli näha, kuidas mees võitleb hirmu ja südametunnistusega. Uuesti nihkus pompa voodiäärele, toetas jalad põrandale ja kobas kiirelt ämbri järele.

„Aga ... aga ... kas ma ämbri messi tohin minna?” kokutas ta küsida. Pilt oli koomiline, suurivaevu suutis Jaak naeru maha suruda.

„Jaan, mis sa arvad, kuidas see meeskonna silmis välja näeb?” päris ta. Rang mõistis ka ise, et oleks kindlalt naerualuseks jäänud ja seda ta lubada ei saanud.

„Aga, kas ... Kas ma päästerõnga tohin kaasa võtta, kui me tekki lähme?” kokutas mees küsida, saades aru, et eelmisest variandist polnud see sugugi parem ettepanek.

„No kuule, Jaan, siis peaksime me kõik ja kogu aeg päästerõngastes ringi jalutama,” naljatas Volmer ja ulatas pompale abistava käe. Mees lasi end püsti aidata. Koos ja sammhaaval kobasid nad piki koridori väljapääsu poole. Kapten lükkas ukse pärani ja Jaan klammerdus piida külge, vaadates kartlikult ümberringi säravale ääretule ookeanile.

„Mi ... mi ... mitte kriipsugi kallast,” halises merehaige kartlikult ringi vahtides.

„Laev peabki mööda vett sõitma,” rahustas Volmer, lükates kõhklejat pisut tagant. Ebaledes astus Jaan Rang tekile ja kissitas eredas troopilises päikeses silmi. Laeva liikumisest tekkinud tuuleõhk silitas hellalt turris halle juukseid, soe päike kallas oma heldust ja kui

poleks olnud jalgade all mootori tööst vibreerivaid tekiplanke, oleks võinud arvata, et oled kusagil soojal plaažil. Jaan Rang oli teinud paar sammu ja seisis nüüd tükk aega liikumatult paigal. Jaak ei kiirustanud vanemat meest tagant. Ta läks ja istus trümmiluugi servale, oodates kannatlikult, mida Rang ette võtab. Jaan tundis, et värskes õhus ja keset tekki on ikka palju parem olla kui läppunud õhuga kajutis. Ahmides endasse värsket mereõhku, asetades ettevaatlikult jalga jala ette, jõudis ta samuti trümmiluugini. Püüdes hoida keha võimalikult sirgelt, istus mees ettevaatlikult kapteni kõrvale.

„Polnudki nii hirmus,” muigas Volmer ja tõusis.

„Ei-ei, ärge minge kuhugi,” ehmus Jaan ja klammerdus kapteni varrukasse.

„Ma ei lähegi, olen siinsamas,” rahustas Jaak ja jätkas, „Jaan, sinu häda on peas kinni.”

„Kuidas peas kinni?” imestas Rang ja unustas hetkeks isegi oma hirmud. Tahtmatult vajus ta pea paremale kaldu, mis juhtus siis, kui poliitabi midagi tõestama hakkas. See noor kapten lubas endale ikka liiga palju. „Minu peal pole häda midagi,” mühatas mees pahaselt. Ta silmadest paistis võitlusvalmidus, mis Volmerile meeldis – oli lootust, et see aitab pompal oma kartused unustada.

„Jaan, sa said minust valesti aru,” naeratles kapten ja astus poordi äärde, kutsudes kaaslase käeviipega kaasa. „Pakun, et nii sinu peal kui ka vestibulaaraparaadil pole häda midagi. Asi on mõtlemises kinni.”

„Mis tähendab mõtlemises kinni?” ägestus Rang ja astus kiirelt kapteni kõrvale, unustades kõik kartused ja merehaiguse. „Mina olen alati ühte moodi mõelnud, mis siin saab valesti olla?” Volmer muigas. Merehaige, kes kartis mõni hetk tagasi tekil sammugi teha, seisis nüüd vahetult poordi ääres, meri sahisemas meetri kaugusel, ja nõudis oma õigust.

„Jaan, panid tähele, nii kui jätsid urgitemise oma merekartuse

kallal, kadus ka sinu niinimetatud merehaigus. Kõik on peas kinni. Ei ole tarvis kogu aeg mõelda sellele, et kiilu all on mitu kilomeetrit vett, millest meid lahutab vaid 22-millimeetrine terasplaat, ja maad ei ole kusagil. Mõtle sellele, et kogu meeskond on Roobaku peal kuus ja pool kuud merd kündnud ning häda pole midagi.” Kartlikult nihkus pompa jälle poordist eemale. Tahtmatult oli Volmer talle hirme meelde tuletanud. „Kõige hullem on olla kinnises kajutis, kus silm ei näe muud kui nelja seinat, siis võib küll tunduda, et midagi kahtlast seal väljas ikka toimub,” jätkas Volmer kaaslaste harimist. „Juba vanasti purjelaevadel öeldi, et merehaiguse parim rohi on värske õhk ja füüsiline töö.” Kusagilt ilmus kari vallatuid delfiine, kes kihutasid, valge vahujutt taga, laevaga võidu, hüpates aeg-ajalt kõrgele veest välja. Pilt köitis Jaan Rangi tähelepanu. Olles kukerpallitavate ja hoogsalt vees sööstvate mereelukate lummuses, astus ta uuesti poordi äärde, jälgides huvi ja hasardiga delfiinide mängu.

„Näädasa, peavad meiteid omasugusteks,” nookas bootsman, kes oli tuletõrjevoolikut enda järel lohistades tekile ilmunud. Jaan Rangile oli see esmane kogemus näha delfiine vabas looduses. Kiindunult veeelukaid seirates liikus ta mööda poordi vööri poole ja ronis hasartselt pakile, et näha delfiinide tireleid laeva vööri ees.

„Mes sa talle sisse jootsid?” päris bootsman ja müksas kaptenit küünarnukiga. Volmer muigas kavalalt ja tõstis näpu hoiatavalt suule:

„Tasa, Draakon, tasa! Las mees harjub merega.” Toetudes reelingule, seisis Jaan Rang vööris ja imetles suurte mereelukate mängu. Hetkel ei häirinud teda meri ega vee vulin laeva täävi ees, olid vaid delfiinid ja nende imeline mäng.

„No tulge ikka ja vaadake, mis teevad,” hõikas ta kaptenile käega viibates. Volmer astus pakile pompa kõrvale, kellel jätkus silmi ainult delfiinidele. Suured vee-elukad olid ette võtnud mängu, kus eemalt võeti hoogu ja tuldi suure kiirusega nagu torpedo laeva suunas, et siis viimasel momendil, vahetult enne laeva parrast korpuse alla

sukelduda. Rang hoidis kahe käega reelingust. Mida lähemale jõudis järjekordne torpeedo, seda rohkem lõnksu vajusid pompa jalad reelingu taga. Kui järjekordne ründaja oli sukeldunud, ajas Rang end sirgu ja ohkas kergendatult. Nähes mehe muret delfiinide pärast, rahustas Volmer teda:

„Jaan, ei tasu muretseda, kui me ka tahaks, ei saa me iial delfiinidele pihta.” Kahtlevalt vaatas merehaige kaptenit.

„Aga miks nad meid ründavad?” päris ta, kõõritades silmanurgast parda taha.

„Ei nad ründa,” rinnutas ka kapten reelingule, „neile on see mäng ja vaheldus igapäevasele rutiinile, kui saavad meie kui suurema vennaga koos ujuda.”

„Huvitavad olevused,” konstateeris Rang kiindunult merevõõraid seirates. Jaak vaatas kaaslast enda kõrval ja tema hinge tekkis kahtlus, kas see merekartus ikka nii kergesti möödub. Nagu kapteni salamõtete kinnituseks vaatas Jaan järsku ehmunud näoga ringi, klammerdus reelingusse, laskus küüru ja kogeles hirmunult:

„Ku ... ku ... kus ma olen?”

„Ikka endiselt Roobaku pardal,” muigas Volmer, keda hakkas lasteaiakasvataja roll juba tüütama. Rang vaatas kartlikult parda taha ja hoidis tugevalt reelingust kinni.

„Ma ... ma ... tean ise ka, et Roobaku pardal,” kokutas ta, püüdes mitte merd vaadata, „aga mi ... mi ... miks ma siin olen?” Mees viipas ebamääraselt käega, et siis jälle kiirelt reelingust haarata. Kohati tundus Volmerile, et pompaga pole ikka kõik korras.

„Nii palju vett, nii palju vett,” pomises vanem mees ohatas ja sulges silmad, langetades pea rinnale. Täiesti patoloogiline juhtum, mõtles kapten endamisi. Kõik helged ideed, kuidas pompat ravida, olid tema peas otsa saanud. Midagi sellist polnud Jaak varem kuulnud ega näinud. Hirmuga mõtles ta kahele eelseisvale nädalale ja sellele, et sel moel ei suuda ta Rangi küll elusalt Kanaaridele toimetada.

Pootsman, kes oli tekist salaja kogu näitemängu pealt passinud, ronis tuletõrjevoolikut enda järel lohistades trepist pakile. Nähes kaptenit seismas, lootusetu ilme näol, ja pompat, silmad kinni, reelingusse klammerdumas, tõmbas Laeva Hirm lätu kõrvuni, astus Rangi juurde ja müksas teda küünarnukiga ribidesse:

„Jaen, mes sa sii muidu passid, hoja niikaua voolikust kindi, kui ma kraanid lahti keera.” Surunud tekipesuvooliku ehmunud ja vastupunniva pompa kätte, pööras Mani ükskõikselt selja ja ronis trepist alla kraanide juurde. Jaan Rang tunnistas tuletõrjevoolikut enda käes nagu imeasja, unustades reelingust hoidmise sootuks. Volmer oli juba valmis pootsmani keelama, kuid uus pööre sündmustes sundis teda vaikselt kõrvale tõmbuma. Veejuga, mis suure survega voolikust välja prahvatas, ehmatas Rangi ja võttis ta jalgadel kõikuma, kuid kallutades end ettepoole ja klammerdudes tugevalt voolikusse, sai mees jalgu hargitades tasakaalu tagasi. Hetkel tundus veevoolik pompale ainukese kindla asjana, millele toetuda.

„Kuule, Jaen,” kamandas pootsman, kes oli vahepeal pakile roninud, „mida kuradit sa seda masti kastad, äi see pikemaks kasu. Tekki oo vaja pesta, vaada nii ja nii,” aitas Laeva Hirm voolikut õiges suunas keerata. Pompa oskamatutes kätes tõusis sooja merevee pilv pritsmetena kõrgele, kastes nii teda ennast kui ka kaptenit ja pootsmani pealaest jalataldadeni. Jaan Rang tundis, et vesi teeb head. Püüdes juhtida veejuga pootsmani näpunäidete järgi nii, et kogu mustus ja saast tekist parda taha uhutaks, unustas mees oma hirmud hoopistükki. Mani näitas kaptenile tekipesija seljataga vargsi ülestõstetud põialt ja sosistas:

„Me’p saa ju delfiine kaheks nädalaks laev külge ketti panna.” Volmer muigas, kiskus märja särki seljast ja asus seda välja väänama. Küllap oli ikka purjelaeva meestel õigus – päästab tööteraapia. Vahepeal oli pootsmani tekipesubrigaad liikunud trepist alla kesktekile ja jätkas veepiiskade hõljudes Mani tarkade näpunäidete järgi. Jaak

märkas pompa näol keskendunud ja püüdlikkude ilmet, sealt peegeldus tööhasart, ning mõtles endamisi, et Darwini mõtte järgi tegi töö ahvist inimese, äkki teeb pompoliidist ka. Osa tekimeeskonnast oli tulnud trümmiluugile suitsu tegema ja vahtis, suu ammuli, voolikuga mööda tekki rühkivat kolhoosiesimehe asetäitjat kui imeasja.

„Mida te sii passite?” kamandas pootsman pealtvaatajaid, „laske jalga ja ärge segage tööinimesi.” Saanud paar sähmakat vett vastu vahtimist, olid suitsumehed sunnitud varju tõmbuma. Mida edasi, seda kindlamaks muutus Rangi liikumine ja vilunumaks joa suunamine. Olgugi et ise üleni märg, tundis mees tööst rahuldust – ta tegi midagi, mille resultaat oli kohe näha ja käega katsuda. Värskest pestud tekk säras puhtusest, kogu Luanda punane liivatolm oli kadunud. Kui pootsman kraani kinni keeras, seisis Jaan Rang veel tükk aega, voolik peos, ja vaatas mõtlikult enda ette tekile. Pootsman tegi liigutuse, tahtes voolikut võtta, kuid Volmer tõstis keelavalt käe. Mehed vahetasid pilke ja pootsman kehitas umbusklikult õlgu, kas võis tööteraapiast abi olla. Siis tõstis Jaan Rang pilgu, vaadates korraks kaaslast ja siis jälle tuletõrjevoolikut enda käes.

„Aitäh, pootsman, seda oli väga vaja,” ütles ta lühidalt ja kumardus, pannes vooliku ettevaatlikult tekile, nagu oleks see klaasist olnud. Kapten ja pootsman vahetasid ärevaid pilke.

„Äi, põle tänu väärt,” ütles Mani lähemale astudes, „teise korragi, kui mool tekipesu juures abi tarist, eks ma hüüa.” Tähelepanelikult jälgis Rang, kuidas pootsman tuletõrjevooliku lahti ühendas ja lipuvalliga masti kuivama tõmbas. Ta oleks heal meelel tekipesu veelgi jätkanud. Kui Rang lähemale astus, märkas Volmer, et pompa olekusse oleks nagu ilmunud muutus. Jaani silmavaates ei olnud enam endist hirmunud vana peni ilmet, kes kartlikult ootab, millal kaikaga lajatatakse. Pigem vaatas sealt vastu väike uhkusesäde, et vaadake, mehed, millega ma hakkama sain.

„Seltsimees Volmer,” pöördus ta kapteni poole, „millal me

käskkirja number 476 käsile võtame?” Jaak ei uskunud oma kõrvu ega julenud enneaegu rõõmustada.

„Ehk kosud pisut, küll jõuame,” kahtles ta. Rangi pea vajus paremale viltu.

„Oodata pole siin midagi, dokk on ka möödas ja nüüd ei sega meid miski,” vaidles pompa, vaatamata kordagi mere poole. Tõepoolest, mõtles Volmer, võib-olla peakski laskma Poliitringidel tegutseda, ehk siis endised hirmud ei naase.

„Nõus,” noogutas Jaak ja lisis, „Jaan, jätame selle seltsimehetamise, räägime ikka ilusti nimesid kasutades. Usu mind, meeskonna puhul töötab see palju paremini.” Mõtlikult vaatas pompa oma märgi riideid.

„Sel juhul oleks mul tarvis meeskonna nimekirja,” pomises ta.

„Merel kutsutakse seda munsterrolliks,” parandas Jaak, „ja selle sa saad.”

„Munsterroll, munsterroll,” pobises Jaan Rang endamisi, kui kindla sammuga üle teki ukse poole astus.